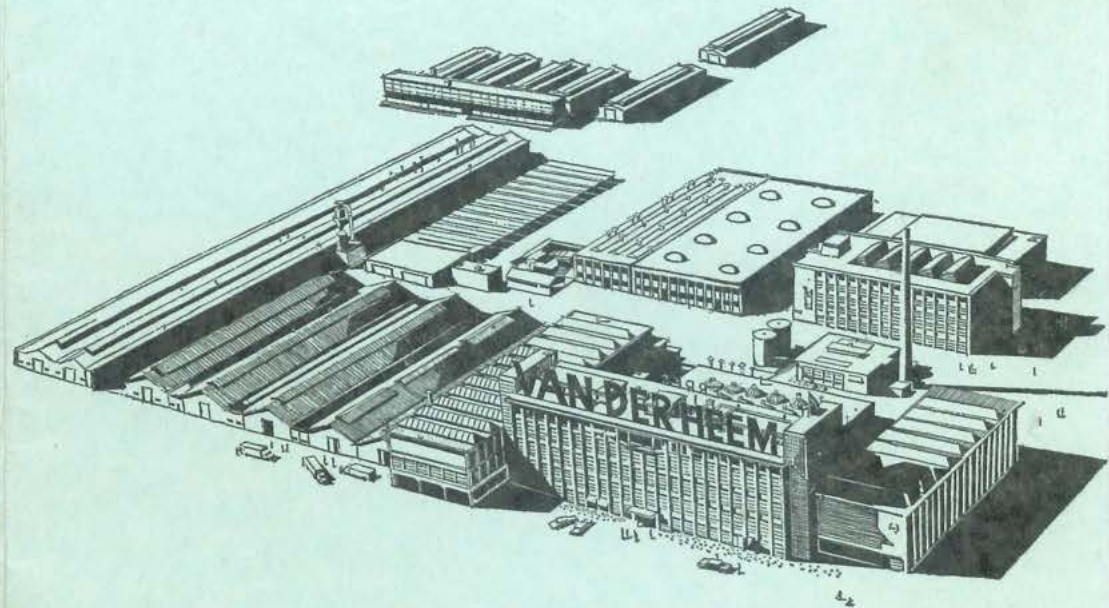




Samenstelling:
Afd. Public Relations
VAN DER HEEM N.V.
1964

Eens een hobby ...



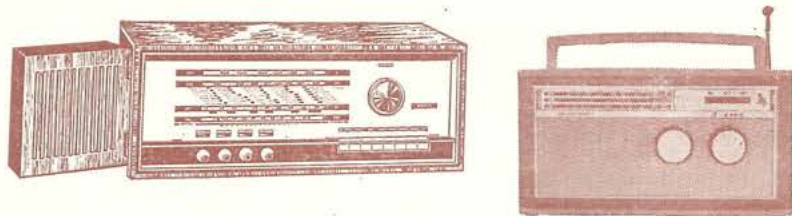
DEN HAAG - UTRECHT - SNEEK

(overname)
en de verkoop My R.S. Stokvis
-1-
vondst
denaar
KRRS

De geschiedenis van VAN DER HEEM N.V. is er een duidelijk voorbeeld van dat de werkelijkheid vaak frappanter dingen te zien geeft dan de boeiendste roman. Eerst in 1926 gevestigd - en toen werk verschaffend aan drie firmanten en één employé - vormt deze vennootschap temidden van de Haagse industrie thans het grootste particuliere bedrijf. Volgens de nijverheidsstatistiek (waaronder alle bedrijven met tien man of meer personeel vallen) omvat de Haagse industrie 338 bedrijven die tezamen circa 26.000 mannen en vrouwen in dienst hebben. Dit betekent dat Van der Heem N.V. met ruim 2.500 werknemers (de "volledige" dochtermaatschappij Eerste Nederlandse Autorijwielfabriek - ENAF - N.V. meegerekend) in haar Haagse bedrijven bijna 10% in dienst heeft van alle in de Haagse industrie werkzame personen.

Ziedaar het - voorlopige? - resultaat van een opmerkelijk snelle groei gedurende 38 jaar en in het bijzonder na de oorlog. De geschiedenis van dit grootste industriebedrijf in Den Haag heeft dan ook reeds menig journalist rijke stof geboden voor een lezenswaardige "story". Wij willen haar hier in grote trekken weergeven.

Grondleggers der onderneming waren de gebroeders P.H.J. en L.W. van der Heem, respectievelijk gepensioneerd en actief officier van het Nederlandse leger. Wijlen de heren L.W. van der Heem en J. van der Heem - enige zoon van eerstgenoemde P.H.J. van der Heem - waren bekwame radioamateurs. In de kringen van vrienden en familieleden boekten zij een dusdanig succes met de toestellen die zij in hun vrije tijd in een tuinschuur vervaardigden, dat wijlen de heer L.W. van der Heem het verantwoord achtte de kepi aan de kapstok te hangen en wat tot dusverre een hobby was in een bedrijfje om te zetten. De gebroeders Van der Heem richtten tot dat doel tezamen met een bevriend Delfts ingenieur een vennootschap onder firma op, waarbij J. van der Heem, als eerste en voorlopig enige employé, in dienst trad. De oprichting van dit "Ingenieursbureau", 1 mei 1926, kan dus als stichtingsdatum van deze bloeiende onderneming worden beschouwd.



In 1939 volgde verplaatsing naar een hypermodern gebouw aan de Maanweg. Van der Heem werd door die verhuizing de pionier in het toen juist voor kort ontsloten nieuwe Haagse industriegebied, de Binckhorstpolder. En wel een eersteling die gezien mocht worden, want in dezelfde maand overschreed de personeelssterkte de 500 man.

Maar hoe lang geleden schijnt dat alweer! Want ook na de sombere en moeilijke jaren van oorlog en bezetting (waarin getracht werd een zo groot mogelijk gedeelte van het personeel aan het werk te houden onder andere door de fabricage van ... Majo-noodkacheltjes en de fameuze "knijpkatten" onzaler nagedachtenis!) zette de uitbreiding zich gestadig voort. In 1948 kwam een zeer modern ingericht nabewerkingsgebouw gereed, in 1952 - wij noemen slechts enkele voorbeelden - een ruim laboratorium (waarin tevens

de fabricage van telecommunicatieapparatuur werd ondergebracht), alsmede een fraai ontspanningsgebouw. In 1955 werd een nieuwe gereedschapmakerij annex bedrijfsschool betrokken, in 1957 een nieuwe hypermodern ingerichte fabriek voor radio- en televisiekasten. Een tweede fabriek voor telecommunicatieapparatuur kwam in 1962 gereed. Dit gebouw werd neergezet in verband met het - u welbekende - Starfighterproject, waarin Van der Heem een belangrijk aandeel heeft.

Eind 1946 werd een nevenbedrijf gevestigd aan de Abstederdijk in Utrecht - de voortzetting van een overgenomen fabriek in dezelfde bedrijfstak - juist tien jaar later gevolgd door een tweede vestiging daar ter plaatse aan de keulsekade en in 1961 door een montagehal in de Bloemstraat.

Begin 1961 werd begonnen met de bouw van een fabriek in Sneek, waarnaar de gehele fabricage van radiotoestellen zal worden overgebracht. Reeds op 9 februari 1962 kwam het eerste complete radiotoestel daar van de band. Een op een personeelsbezetting van circa 450 man berekende fabriek is in aanbouw en zal in de loop van 1964 betrokken worden.

Eveneens in 1961 heeft Van der Heem in samenwerking met Philips een naamloze vennootschap gesticht, waarin beide met een gelijk kapitaal participeren, de in Leeuwarden gevestigde VERENIGDE STOFZUIGERFABRIEKEN N.V. (VSP), die voor beide bedrijven stofzuigers en vloerwrijvers fabriceert. Voor dit bedrijf is een zeer moderne, nieuwe fabriek in aanbouw.

Dank zij de groei beslaan thans alleen al de fabriekscomplexen in Den Haag tezamen een vloeroppervlakte van niet minder dan 5 1/2 ha. (Het Haagse Malieveld is ± 7 ha groot.)

Ten aanzien van het produktiebeheer, de administratieve organisatie, de bedrijfsveiligheid en op verscheidene andere gebieden geniet VAN DER HEEM N.V. een uitstekende reputatie. Dat ook op sociaal gebied de geest van de tijd wordt verstaan, moge onder andere ook daaruit blijken dat de begin 1955 bij Van der Heem in functie getreden Ondernemingsraden tot de eerste in den lande behoorden.

PRODUKTIEPROGRAMMA

Gedurende de eerste jaren van zijn bestaan legde het bedrijf zich uitsluitend toe op de fabricage van radiotoestellen, zij het ook dat deze van het begin af in verschillende types werden vervaardigd. In toenemende mate werd daarbij de moeilijkheid ondervonden dat de radioverkoop - in die jaren veel meer dan nu het geval is - sterke seizoensfluctuaties vertoonde. Ter bestrijding van dit euvel werd in 1955 de produktie ter hand genomen van een artikel waarvan het verkoopseizoen in de slappe radiotijd valt, te weten: stofzuigers. Nog steeds vormen radiotoestellen één der belangrijkste posten uit het Van der Heemassortiment.

Tegenwoordig gaat het evenwel niet meer om enkele uitvoeringen, maar worden tientallen types gefabriceerd, gevarieerd naar prijsklasse, voedingsbron (wisselstroom, gelijkstroom, batterijapparaten), afzetgebied (onder andere tropentoestellen), gebruik (tafeltoestellen, radiomeubels, zogenaamde portables), mono- en stereoweergave, enz. Sinds kort vervaardigt Van der Heem voor hobbyisten een radiobouwdoos die in vijf verschillende uitvoeringen - van eenvoudig tot zeer ingewikkeld - te verkrijgen is. Tot het assortiment behoren ook radiogrammofoons, platenspelers en bandrecorders, in verscheidene uitvoeringen.



Uit de rubriek stofzuigers ontwikkelde zich in de loop der jaren geleidelijk die der elektrisch-huishoudelijke toestellen, welke thans onder meer bureau- en plafondventilatoren, elektrische bedverwarmingsdeken, mixers en ventilatorstraalkachels omvat.

Grote bekendheid verwierf Van der Heem ook door haar elektrische handboormachines, van welke artikelen zij de ENIGE fabrikante in Nederland is. Nauw hiermee verwant is de door haar vervaardigde amateurgereedschapsuitrusting, het antwoord van het bedrijf op het doe-het-zelf-verschijnsel.



De in 1948 aan de markt gekomen bromfiets, de bekende SOLEX, moge op het eerste gezicht voor een elektrotechnische fabriek een vreemde eend in de bijt schijnen, een "lelijk eendje" is het allerminst. Het tegendeel is het geval; hoezeer ook door talloze andere merken gevolgd, de SOLEX is en blijft de meest populaire brommer. En de enige ook die trouw gebleven is aan het de ontwerpers destijds reeds vele jaren voor ogen staande ideaal: fietsen zonder trappen. De SoleX-motor wordt volledig in eigen bedrijf vervaardigd in de fabriek aan de Maanweg en vervolgens geleverd aan de Eerste Nederlandse Autorijwiel-fabriek - ENAF - N.V. (een vennootschap waarvan alle aandelen in bezit zijn van Van der Heem), gevestigd aan de Laakweg. Aldaar vindt de fabricage plaats van het rijwiel, alsmede de eindmontage. Het is aardig er en passant op te wijzen dat het woord autorijwiel stamt uit de tijd dat voor dit toen volledig nieuwe vervoermiddel nog niet de rake benaming bromfiets was uitgevonden.

Ook op het gebied van de TELEVISIE neemt Van der Heem een vooraanstaande plaats in. Het assortiment omvat verscheidene types in verschillende prijzen, grootten van het beeldscherm en geschikt voor zgn. 1- danwel 4-systeemsonvangst. Ook deze artikelen zijn de vrucht van het ononderbroken speur- en ontwikkelwerk in eigen laboratoria en proefwerkplaatsen. Om tegemoet te komen aan het ruimtegebrek van klein-behuisden heeft Van der

Heem een zgn. combinatietoestel ontwikkeld, een 48 cm beeld TV-toestel met ingebouwde transistorradio. In 1963 werd het televisieassortiment uitgebreid met een "grootbeeld"-toestel plus afstandbediening. Met dit bedieningsapparaatje is het onder meer mogelijk het beeld op de gewenste ogenblikken 1½ x te vergroten.



Van steeds grotere betekenis worden de prestaties op het gebied van de TELECOMMUNICATIEAPPARATUUR. Zo had Van der Heem in geldswaarde uitgedrukt het grootste aandeel in het eind 1956 in gebruik genomen en zo uiterst spectaculaire systeem voor de beveiliging van de scheepvaart op de Nieuwe Waterweg.

Reeds sedert vele jaren ontwikkelt Van der Heem grote activiteiten ten behoeve van ONDERWATERDETECTIE voor militaire en civiele toepassingen.

In 1960 ontving Van der Heem een belangrijke order voor zend- en ontvang-apparatuur ten behoeve van de door een aantal NAVO-landen in gebruik te nemen STARFIGHTER-vliegtuigen.

Van latere datum is de aanzienlijke opdracht die zij (eind 1962) van de KON. MARINE kreeg voor de vervaardiging van ELEKTRONISCHE VERBINDINGS-APPARATUUR.

De door Van der Heem vervaardigde elektronische apparatuur voor PROFESSIONELE DOELEINDEN (zoals elektronische tellers, voedingsapparatuur, foto-elektrische systemen, servosystemen e.d.) neemt voortdurend in belangrijkheid toe.

In 1962 werd een opdracht aanvaard voor de ontwikkeling en fabricage van besturingsapparatuur ten behoeve van het ELDO-project (European Launcher Development Organisation). Ook wordt gewerkt aan de realisatie van andere plannen voor de Europese RUIMTEVAART in het kader van EUROSPACE.

VERKOOPORGANISATIE

Van zeer grote betekenis is in de geschiedenis van de hier besproken onderneming ook geworden het reeds in 1927 - dus één jaar na haar stichting - gelegde contact met de Handelsmaatschappij R.S. STOKVIS & ZONEN N.V. te Rotterdam.

De eerste bestelling van dat aloude handelshuis riep bij de leiding van het jonge bedrijfje gemengde gevoelens wakker, namelijk naast vreugde om de prachtige opdracht zorg over de vraag hoe die binnen de gestelde termijn uit te voeren.

De order omvatte namelijk het voor die dagen bijna gigantische kwantum van 309 toestellen, verdeeld over zes typen.

De moeilijkheden werden echter overwonnen en de basis was gelegd voor een hechte samenwerking tussen fabriek en handelsmaatschappij, die in de loop

der jaren alleen nog steviger is geworden. Stokvis treedt namelijk ten aanzien van de door Van der Heem N.V. gefabriceerde merkartikelen op als verkooporganisatie voor Nederland. Zo vinden dus op de Nederlandse markt alle radio- en TV-toestellen, elektrische huishoudelijke apparaten e.d. via de fijnvertakte afzetkanalen van R.S. Stokvis & Zonen N.V. onder het handelsmerk ERRES hun weg naar de uiteindelijke gebruiker.

Een uitzondering hierop vormt de bromfiets die onder de naam SOLEX door Stokvis op de markt wordt gebracht.



Niet onder merk verkochte artikelen en installaties, zoals elektronische apparatuur e.d., vallen buiten deze samenwerking.

De export is toevertrouwd aan een eigen verkooporganisatie, de eveneens in Den Haag gevestigde naamloze vennootschap VAN DER HEEM INTERNATIONAAL N.V., die nagenoeg over de gehele wereld haar vertegenwoordigingen en steunpunten heeft. Verscheidene merken worden daarbij gebruikt, aangepast aan de omstandigheden van de markt. Door deze uitvoer draagt Van der Heem er in belangrijke mate toe bij dat kwaliteitsprodukten van de Nederlandse industrie over zo goed als de gehele globe te vinden zijn!

Om aan bepaalde invoermoeilijkheden in Perzië het hoofd te bieden heeft Van der Heem in 1962 onder de naam IRANIAN ELECTRONIC INDUSTRY een assemblagebedrijf voor radio- en TV-toestellen in Teheran opgericht.

Eveneens in 1962 is Van der Heem - teneinde haar positie op de Noordepese markten te verstevigen - tot stichting overgegaan van de verkoopmaatschappij VAN DER HEEM SKANDINAVIA A/S te Kopenhagen.



WERKGELEGENHEID

In totaal zijn in de Van der Heembedrijven rond 3.000 mensen werkzaam, welk aantal regelmatig groter wordt. Uit het viermansbedrijfje van weleer is aldus een geheel gegroeid waarvan de betekenis voor de werkgelegenheid nauwelijks te becijferen valt. Want niet alleen immers verschaffen deze fabrieken, kantoren, laboratoria e.d. rechtstreeks werk aan een nog voortdurend

stijgend aantal mannen en vrouwen, maar daarenboven doen zij dat indirect nog eens aan talloze leveranciers van een veelheid van grondstoffen, halffabrikaten, kantoorbenodigdheden en wat al niet.

VAN HOBBY TOT GROOTSTE FABRIEKSBEDRIJF IN DEN HAAG

Ziedaar de kort samengevatte geschiedenis van Van der Heem N.V. Een ontwikkelingsgang die de beschouwer iets te zeggen moet hebben over de bekwaamheid van de grondleggers dezer onderneming, de toewijding van haar werkers en de kwaliteit van de door haar gefabriceerde produkten!



ZAKELIJKE GEGEVENS

Naam : VAN DER HEEM N.V.
Adres hoofdkantoor : Maanweg 156, Den Haag (postbus 1060)
Telefoon : 070-814311
Telex : 31164
Telegramadres : Heemradio

FABRIEKEN

: Maanweg, Den Haag
Laakweg, Den Haag
Abstederdijk, Utrecht
Keulsekade, Utrecht
Bloemstraat, Utrecht
Oppenhuizerweg - Rijksweg 43 - Sneek

Directie : L.C. Gussenhoven
F. de Hartog
Ir. P.G. Zaaijer

Onaerdirecteuren : Ir. W.J. Boot
Ir. H. Borleffs
A.H.J.L. Busquet
A. Smit
G. van Vliet

Algemeen procuratiehouder :
J. van der Linden
J. Wezenaar

EERSTE NEDERLANDSE AUTORIJWIELFABRIEK - ENAF - N.V.

Directie : G. van Vliet
Ir. P.G. Zaaijer

(adres fabriek : Laakweg 142 Den Haag)
(adres hoofdkantoor : Maanweg 156 Den Haag)

VAN DER HEEM INTERNATIONAAL N.V.

Directie : F. de Hartog
G. van Vliet

Onderdirecteur : L.A. Majcie

(adres hoofdkantoor : Maanweg 156 Den Haag)

KAPITAAL

f 25.024.000, waarvan geplaatst en volgestort
f 12.024.000.



PRODUKTIEPROGRAMMA

- ERRES radio: radio-ontvangtoestellen voor AM- en FM-ontvangst, voor net- en batterijvoeding, in normale en tropen-uitvoering. Mono- en stereoweergave. Draagbare en tafeltoestellen in transistoruitvoering. Radiogrammofooncombinaties. Platenspelers; bandrecorders; radiobouwdozen.
- ERRES televisie: televisieontvangtoestellen met 48 en 59 cm beeldbuis, voor ontvangst van het CCIR-systeem. Idem voor gecombineerde ontvangst van het CCIR-, Franse, Waalse en Vlaamse systeem (4-systeems-toestellen) en voor ontvangst van het FCC-systeem. Idem in console-uitvoering en in combinatie met een radio-ontvangtoestel.
- ERRES elektrische huishoudelijke apparaten: storzuigers voor huishoudelijk en industrieel gebruik, vloerwrijvers, vloerboenders, bureau- en plafondventilatoren, elektrische bedverwarmingsdekens, ventilatorkachels, mixers.
- VAN DER HEEM elektrisch handgereedschap: elektrische handboormachines van 6 tot 23 mm, voor industrieel gebruik. Elektrisch handgereedschap voor particulier gebruik.
- SOLEK-bromfietsen.
- VAN DER HEEM telecommunicatieapparatuur: HF, VHF en UHF zendontvanginstallaties voor militair en voor civiel gebruik, zowel voor vaste stations als voor voertuigen, schepen en vliegtuigen. Draagbare zendontvangers (portofoons). Een complete lijn van enkelzijband communicatie-apparatuur (zendontvangers, ontvangers, stuureenheden, automatische antenne-afstemmers). Panorama-ontvangers.
- VAN DER HEEM elektronische apparatuur: onderwaterdetectieapparatuur zowel voor waarschuwing als voor aanval. Simulators voor onderwaterdetectie. Gestabiliseerde voedings- en netspanningsapparatuur. Elektronische tellers voor laboratorium en industrieel gebruik. Foto-elektrische systemen.
- VAN DER HEEM professionele motoren: transmissiemotoren (magslips en synchro's) voor reken-apparatuur. Hysteresismotoren, resolvers, tachogeneratoren, enz.
- VAN DER HEEM professionele onderdelen: gedrukte schakelingen, C-kern transformatoren, enz.

